Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 229. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 2, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 2-го ГРУДНЯ 1995 р. Ч. 229. РІК CII.

Б. Кожин критикує Міжпарляментарну асамблею СНД

Київ (УНІАР). — Тут 5-го грудня Верховна Рада першим розглядатиме питання про ратифікацію угоди про приєднання ВР України до угоди про Міжпарляментарну асамблею (МПА) СНД.

З цього приводу поділився своїми думками член Комісії з питань оборони і державної безпеки, член фракції Народного Руху України, віце-адмірал Борис Кожин.

Кореспондент: Якою є ваша думка щодо приєднання України до Міжпарляментарної асамблеї?

Кожин: Вже другий місяць вперто проштовхується угода про приєднання до Міжпарляментарної асамблеї. Прикриваючись заспокійливими гаслами типу „Повернутися обличчям до братів!" антиукраїнські сили вдаються до замовчування та перекручування важливих фактів порушення законних процедур і регламенту, навіть до прямих провокаційних дій, як це було 16-го листопада. Мета цього — затягти Україну до проімперської структури, до поступової втрати суверенітету, а зрештою — знищення української державності. Прямий доказ тому — висловлювання голови Ради МПА Володимира Шумейка, який заявив: „У майбутньому роля МПА буде посилюватися, і цілком можливо, вона буде перейменована в Парляментську асамблею з правом приймати закони, обов'язкові для виконання на усій території співдружности" („Російская Газета" з 22-го лютого 1995 року).

Кореспондент: Що дасть Україні ця асамблея?

Кожин: Поперше, ми отримаємо наддержавний інститут, де неминуче домінуватиме Російська Федерація, яка буде вирішувати власні проблеми за рахунок України. Не виключена можливість, що наших дітей ки-

(Закінчення на стор. 3)

Верховний Суд України може стати конституційним

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 21-го листопада, на сесії Верховної Ради Комісії з питань правної політики доручено вивчити можливість покладення на Верховний Суд України обов'язків Конституційного суду на період дії конституційного договору між законодавчою і виконавчою владами.

З такою пропозицією виступив член депутатської групи „Реформи" юрист Юрій Кармазін. Перший заступник голови Верховного Суду України Володимир Стефанюк підтримав цю пропозицію. Він вважає, що Верховна Рада повинна ухвалити два законопроєкти: про судовий устрій та про конституційне судочинство, запропоновані йому на розгляд пленумом Верховного Суду ще 26-го жовтня.

У названих законопроєктах пропонується судову гілку влади очолювати Верховному Судові України, який складатиметься із конституційного сенату, колегій з адміністративних, кримінальних, цивільних, господарських справ і судової військової колегії.

На думку В. Стефанюка, конституційний сенат Верховного Суду може розглядати питання відповідальности конституції законодавчих актів, які ухвалює парлямент, а колегія з адміністративних справ — питання відповідности чинному законодавству нормативних актів, які приймаються виконавчою владою. До конституційного сенату обиратимуться 15 членів пленумом Верховного Суду України. Оскільки кандидатуру члена Верховного Суду пропонує Президент України і затверджує Верховна Рада, то „в якому суді йому працювати: чи в конституційному сенаті, чи у якійсь із колегій, має вирішувати вже не Президент або парлямент, а судова влада".

За словами В. Стефанюка, „у новому проєкті конституції України більше уваги приділяється законодавчій і виконавчій владам, а судова залишається осторонь". Він також сказав, що Верховному Судові не подобаються „деякі моменти", зокрема Верховний Суд вважає за доцільне конституційне закріплення принципів незалежности суддів, включених у законі про статус суддів, законопроєкті про судовий устрій. Верхов-ний Суд також не згоден з тим, що у проєкті конститу-ції виділено в окремі розді-ли прокуратуру і конституційний суд.

Американці відмовилися від адоптованої дитини

Львів (Р. Р.). — Українська телевізія повідомила, що Галицький районний суд під головуванням судді Ярослава Мамчера розпочав розгляд цивільної справи за скаргою американської родини Б. про відмову від адоптованої дитини.

Адоптований ними хлопчик народився 1-го грудня 1993 року в одному з пологових будинків Львова, але мати від нього відмовилася. Уже через місяць його адоптувала і вивезла родина американських юристів.

Адвокат американців Фаргард Нурієв пояснив, що його клієнти відмовилися від хлопчика з кількох причин, поперше, лікарі виявили, що в хлопчика немає половини мозку, подруге, після викриття в Україні порушень з адоптуванням дітей, родина постійно потерпає від нездорової уваги сторонніх осіб. Ця родина раніше адоптувала 10-річну українську дівчинку.

ЗАСНОВАНО НАГОРОДУ ІМ. М. БАШКІРЦЕВОЇ

Полтава. — На честь відомої української малярки Марії Башкірцевої та у зв'язку зі 135-ою річницею від дня її народження, що сповнилася 22-го листопада, для талановитих молодих художників засновано нагороду ім. М. Башкірцевої.

М. Башкірцева народилася на Полтавщині. Премію заснувала Чутівська державна адміністрація. Щорічку найталановитіші місцеві художники отримуватимуть премію в сумі 200 франків.

ХОЧУТЬ ОБМЕЖИТИ ІМІҐРАЦІЮ

Вашінґтон. — Сенатський підкомітет в питаннях іміґрації п'ятьма голосами проти двох прийняв рішення подати в Юридичну комісію законопроєкт, згідно з яким кількість чужинців, які легально приїздять у ЗСА на постійне проживання, повинна бути значно обмежена.

Автор законопроєкту Алан Симпсон, сенатор-республіканець зі стейту Вайомінг, сказав, що, на його думку, далі не можна відкладати з цим законом, бо до Америки їде занадто багато чужинців, які витісняють американців з ринку праці і перенаселюють деякі райони країни. „Американський народ хоче, щоб іміґрація була менша", — сказав А. Симпсон.

Проєкт передбачає зменшення щорічної кількости легальних іміґрантів (не враховуючи політичних втікачів) з теперішніх 670,000 до 525,000, з яких 75,000 приїжджатимуть на робітничі візи, а 450,000 — на запрошення родичів, що мешкають у ЗСА. Минулого року до Америки приїхало 804,416 іміґрантів, в тому числі втікачів і осіб, які попросили політичного азилю. Палата Репрезентантів також повинна схвалити подібний проєкт.

Проти пропозиції А. Симпсона голосували сенатори-демократи Едвард Кеннеді з Массачуссеттсу і Пол Саймон з і стейту Ллиной. Третій член підкомітету, сенатор з Каліфорнії Даяна Файнстайн підтримала проєкт. Каліфорнія та Ілліной входять у п'ятірку стейтів, де є найбільше іміґрантів. В цю п'ятірку також входять Ню Йорк, Флорида і Тексас.

Кандидат до Верховної Ради перестарався

Київ (Р.Р.). — У вівторок, 28-го листопада, газета „Київські Відомості" повідомила, що мешканці Печерського району Києва кілька днів тому отримали спеціальний випуск газети Солідарних Профспілок України „Воля". Усі вісім сторінок газети присвячено передвиборчій програмі одного із кандидатів у депутати Верховної Ради. Вміщено також і фотографії людей, які закликають виборців, голосувати саме за цього кандидата.

Отримавши безплатний випуск газети, деякі люди були здивовані, побачивши там свої імена і навіть фотографії. До виборчої комісії 11-ої округи надійшли заяви громадян, які стверджують, що їх імена і фотографії використано без їхньої згоди, а документи, у яких вони нібито закликають голосувати саме за цього кандидата, зфальшовано.

Щоправда, автор цієї інформації не подав прізвища кандидата. Вказав лише, що він свого часу був економічним радником Леоніда Кравчука і Леоніда Кучми.

Посланець Верховної Ради відвідує Москву

Київ (Р. Р.). — Згідно з повідомленням „Соціюм", Верховна Рада приблизно раз на місяць посилає до Москви гінця із саквояжем. Мета цих поїздок — закупити в Москві за рахунок Верховної Ради усі новинки в галузі економіки, політики і права, випущені московськими виданнями.

В роки СССР усі бібліотеки України отримували кожну нову книгу, яка друкувалася в різних видавництвах. Тепер ця система не існує і деякі депутати докладають зусиль, щоб її відновити.

Будівельники створили свою спілку

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 28-го листопада, відбувся з'їзд будівельників України, на якому були присутні голова Верховної Ради України Олександер Мороз і прем'єр-міністер України Євген Марчук.

Голова державного комітету в справах містобудування і архітектури Володимир Гусаков у своєму виступі поінформував, що 66 відсотків підрядних організацій будівельної індустрії мають недержавну форму власности, а 42 відс. будівельних робіт виконуються підприємствами державної власности. За дев'ять місяців 1995 року капіталовкладення у будівництво зменшилися на 30 відсотків, порівняно з таким же періодом минулого року. Із 274 об'єктів у 1995 році введено в дію тільки 10. Загальна площа побудованого в цьому році житла становить 3.9 млн. квадратних метрів, що становить лише 37 відсотків від запланованих обсягів.

Згідно з інформацією голови парляментарної Комісії з питань базових галузей і соціяльного розвитку регіонів Валерія Черепа, за останні роки число працюючих у галузі зменшилося на 600,000 осіб, тому він закликав не зменшувати фінансування будівельної галузі, як це передбачено у проєкті Державного бюджету на 1996 рік.

Президент України Леонід Кучма у зверненні до учасників з'їзду наголосив на необхідності збереження науково-технічного потенціялу, кадрів будівельної галузі та неприпустимості втрат її керованости. Президент запевнив, що виконавча влада робитиме усе можливе для підтримки будівельної галузі.

Голова Верховної Ради О. Мороз, виступаючи на нараді, запевнив, що при розгляді проєкту державного бюджету на 1996 рік, Верховна Рада наполягатиме на збільшенні сум для капітального будівництва і на доцільності виділення для цієї мети державного кредиту. О. Мороз зазначив, що у державі „не-

(Закінчення на стор. 3)

НТШ у Львові вшанувало В. Кубійовича

Львів (О. Романів). — У суботу, тут відбулися Загальні збори НТШ, в яких взяло участь 300 науковців, переважно членів, в тому числі 60 дійсних членів НТШ. Збори пройшли у двох фазах. Перше засідання мало характер наукової сесії, яка була присвячена пам'яті проф. Володимира Кубійовича в зв'язку з 85-ми роковинами з дня народження та в 10-ту річницю смерти вченого.

Ґрунтовну та обширну доповідь „Володимир Кубійович: життя віддане нації та науці" виголосив проф. географії Олег Шаблій. Доповідач висвітлив погляди, географічні концепції та наукові здобутки вченого як підставу для обґрунтування соборности українських земель, включно з обширними західними українськими етнічними територіями. Значну увагу доповідач присвятив діяльності В. Кубійовича для забезпечення дієвости і розвитку українського фактора в Галичині у складний період німецької окупації. Після війни проф. В. Кубійович зробив вирішальний внесок у відновлення Наукового Товариства ім. Шевченка, майже 40 років, до останнього подиху, він працював над створенням Енциклопедії Українознавства, призначеної як для українського, так і для англомовного читача.

Св. п. В. Кубійович

Доповідь була зроблена з глибоким знанням теми, оскільки проф. Шаблій завершує підготову книги про В. Кубійовича, яка вийде у Львові під егідою Европейського НТШ. Також він є редактором і впорядником двотомника географічних праць В. Кубійовича.

Дві інші доповіді були присвячені станові історичної науки в Україні (Ярослав Дашкевич) та перспективам комп'ютерної інформатики в Україні. Проф. М. Солтис, який був автором останньої доповіді аргументовано доводив, що в умовах економічної кризи в Україні отримання наукової інформації з найновіших журналів та збірників через комп'ютерні діти та мережу електронічної пошти є найдешевшим і найдоступнішим способом. Зокрема у Львові назріла потреба створення хоча би одного реґіонального центру наукової комп'ютерної інформації. В перерві учасникам зборів дали можливість познайомитися на діючих комп'ютерах з переважно комп'ютерних реферативних журналів та енциклопедій.

Друга частина зборів була присвячена звітові Президії НТШ за поточний рік. Цей звіт зробив голова товариства проф. Олег Романів.

Загальні збори НТШ підтримали ухвали Конґресу Української Інтеліґенції, спрямовані на консолідацію патріотичних сил проти русифікації та формування в Україні нової російської держави. Наукове Товариство ім. Шевченка стає асоційованим членом конгресу як постійно діючої сили, що буде боротися за державницькі ідеали українства.

Померла дружина амбасадора Фінляндії

Київ (Р. Р.). — Тут 23-го листопада дружина амбасадора Фінляндії в Україні о 10:30 вечора вийшла із будинку амбасади і не повернулась. В суботу, 25-го листопада амбасадор повідомив міліцію, що його дружина зникла. Він розповів, що вона взяла з собою свої речі. Того ж дня її тіло знайшли в околиці міста. Експертиза встановила, що вона випила велику дозу заспокійливих ліків.

Тіло померлої відправлено на батьківщину.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Вкрадено гроші, призначені для виборів

КИЇВ. — Тут на вулиці Василенка у співголови 61-ої виборчої округи невідомий видер з рук торбинку, у якій було 36 млн. карбованців, призначених для проведення виборчої кампанії.

Л. Кучма зустрівся з українцями Придністров'я

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма прийняв делеґацію Спілки Українців Придністров'я на чолі з її головою Олександром Бутом. Він запевнив гостей, що турбота про співвітчизників за межами України, до яких належать зокрема 600,000 етнічних українців Молдови, стає важливою складовою політики українського Уряду. Попри фінансову скруту, Україна забезпечуватиме своїх земляків підручниками, готуватиме вчителів для українських шкіл, дбатиме про інші культурні й освітні потреби. У політичній ділянці, сказав Л. Кучма, Україна виступає за територіяльну цілісність республіки Молдова і готова виконувати посередницьку ролю у розв'язці Придністровського конфлікту.

Українці хочуть відбудувати Боснію, а турки — Україну

КИЇВ. — Поки турецькі будівельники за німецькі гроші споруджують в Україні будинки для колишніх совєтських військовиків, виведених із Німеччини, українські будівельники вже готуються за американські гроші відбудовувати Боснію. Прем'єр-міністер України Євген Марчук заявив, що Україна належить до тих держав, котрі зазнали найбільших втрат у наслідок економічних санкцій ООН проти Юґославії. А тому Україна повинна отримати як своєрідну компенсацію від міжнародного співтовариства відповідні контракти на будівельні роботи в Боснії та Герцоговині.

„Саркофаг" не такий небезпечний, як про нього кажуть

КИЇВ. — Директор Чорнобильської атомної станції Сергій Парашин спростував твердження українського телебачення про те, що в основних конструкціях об'єкту „Укриття" знайдено близько 200 тріщин. Цю цифру начебто подано недавно в ООН під час обговорення там наслідків чорнобильської катастрофи та проблем їхнього обмеження. Об'єкт „Укриття", відомий серед населення більше як „саркофаг", був збудований дев'ять років тому і, за словами С. Парашина, відповідає покищо вимогам безпеки. Директор Чорнобильської АЕС нагадав також, що станція виробляє сьогодні понад 16 відс. електроенергії, продукованої українськими атомовими станціями, а тому, перш ніж її закрити, слід подбати про рівноцінне джерело електроенергії.

Представник Президента у парляменті розпочинає свою діяльність

КИЇВ. — Депутат Верховної Ради України Віктор Мусіяка, назначений представником Президента у парляменті, вбачає своє головне завдання у створенні оптимальних умов для першочергового розгляду депутатами саме тих законів, котрі спрямовані на здійснення програми Уряду. Він повідомив також, що Леонід Кучма надав йому право контролювати документи, які надходять до Верховної Ради з Адміністрації Президента. Що стосується нової конституції України, то В. Мусіяка нагадав, що її проєкт, згідно з конституційною угодою, мусить бути затверджений на референдумі. „Президент, однак, зробить усе можливе, — сказав його представник, — щоб на референдум було винесено лише схвалений парляментаристами конституційний проєкт".

Контролюють використання газу

РІВНЕ. — Тут на базі спільного українсько-італійського підприємства „Самгаз-Україна" розпочався серійний випуск побутових газових лічильників. Встановлення дослідних зразків лічильників, за відгуками користувачів, дало змогу знизити у середньому у 3–5 разів платню за газ. Лічильник коштує 12 млн. карбованців і вони порівняно швидко розходяться. Всього у 1995 році підприємство виготовить 100,000 газових лічильників.

Перемога А. Квасневського закономірна, каже О. Мороз

КИЇВ. — Голова Верховної Ради Олександер Мороз під час пресової конференції сказав, що „перемога у президентських виборах в Польщі представника лівих сил Алєксандра Квасневського — закономірний процес у країнах Центральної та Східної Европи". За словами О. Мороза, у цьому регіоні, „передусім у країнах колишнього Варшавського договору спостерігається тенденція просування до лівого центру". Голова українського парляменту вважає, що перемога у президентських виборах представника лівих сил у Польщі безперечно вплине на ситуацію в країнах-сусідах.

В АМЕРИЦІ

ПРЕДСТАВНИКИ ПЕНТАҐОНУ повідомили, що крім 20,000 американських вояків, які від'їжджають у Боснію і мешкатимуть там в обігріваних шатрах, ще 17,000 американців буде розміщено у сусідніх з Боснією країнах. В їх числі — летуни для повітряної сторожі, сили морського базування на літаконосцях, морські піхотинці для порятункових операцій, а також технічно-допоміжний персонал. Американські військовики стануть складовою частиною миротворчих сил НАТО, які налічуватимуть щонайменше 60,000 осіб. Їхнє остаточне прибуття на місце операції стане можливим після призначеного на грудень підписання мирного договору між учасниками боснійського конфлікту.

ПЕРЕД ВІДЛЕТОМ ДО ЕВРОПИ президент Билл Клінтон підписав закон, яким скасовується запроваджене в 1974 році обмеження швидкости авт на дорогах. Межею було 55 миль на годину і це стосувалося всієї країни. Відтепер межу встановлюватимуть стейтові уряди в залежності від конкретних умовин і довкілля. Підписуючи даний закон, президент висловив побоювання, що безконтрольне підвищення швидкости може спричинити збільшення кількости нещасливих випадків на дорогах. Однак і право вето президент не застосував, бо точка скасування єдиної межі швидкости перебувала у спільному законодавчому пакеті з програмою реконструкції доріг. Стейтові уряди запровадять нові межі швидкости відразу з 1-го грудня. Кензас, Невада і Вайомінг матимуть швидкість 75 миль на годину, Оклагома — 70 миль, а Монтана, наприклад, взагалі не має наміру обмежувати швидкість.

У СВІТІ

ЦИМИ ДНЯМИ у Білорусі відбулися повторні вибори до парляменту, оскільки на вибори у травні і червні майже ніхто не прийшов і їхні вислиди проголошено недійсними. Результати повторних виборів ще не оприлюднені, але спостерігачі висловлюють щодо них неприховний скептицизм. Країна, знову навернена президентом Олександром Лукашенком до „соціялістичної економіки", переживає глибокий занепад, злочинність і корупція досягнули грандіозних маштабів. До цього додається й політична криза, оскільки виконавча влада постійно конфліктує зі законодавцею. Білоруський президент вважає, що Верховна рада республіки вже втратила свою леґітимність, тому він так часто видає власні укази. Але багато з тих його указів Конституційний суд відкидає як протизаконні. Якщо й на цей раз не буде зформовано парляменту, то О. Лулашенко запровадить у Білорусі безпосереднє президентське правління.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Правда, брехня і статистика

Той дотепник, котрий сказав, що всяка інформація ділиться на три вищезгадані категорії, безумовно, мав рацію. Особливо, коли йдеться про колишній Совєтський Союз, де одні статистичні дані були відкритими, другі — таємними, треті — напівтаємними, але жодні не були справді надійними.

Сьогодні Україна, здається, поборює ту совєтську спадщину: таємничости у статистиці суттєво поменшало, а надійности, хоч і не так суттєво, а все ж побільшало. Інформація перестала бути монополією КПСС та її репресивної філії — КГБ. Сьогодні її можна отримувати з різних джерел і коментувати на власний розсуд. Що, власне, й робиться, і то досить часто з найкращими намірами. Не завжди, однак, тими намірами встелена дорога до істини.

Нещодавно ми всі з неабияким занепокоєнням прочитали маніфест української інтелігенції, у якому зокрема говориться, що „за вийнятком 30-их років, коли більшовики вигубили практично всіх діячів нашої культури, знищили третину української нації, подібної деукраїнізації ще не було". Чи деукраїнізація 40-их або 70-их років була справді меншою від сьогоднішньої — ми тут дискутувати не будемо. Для більшости авторів маніфесту ті роки могли дійсно бути золотою епохою, коли партія щедро винагороджувала їх за службу різноманітними благами. Але Є. Сверстюк та В. Чорновіл, котрі теж підписали маніфест, могли б усетаки після багатьох років концтаборів мати інший погляд на тодішню й теперішню „деукраїнізацію" та на різницю між Кучмою і Щербицьким у цій справі.

Нас цікавить, однак, дрібніша подробиця маніфесту, яка, може, й лишилася б непоміченою в ряді інших застрашуючих фактів, коли б не викликала невдовзі спростування віцепрем'єр-міністра України з гуманітарних питань Івана Кураса. Автори маніфесту ствердили, що в Україні сьогодні „виходить лише три відсотки українських книжок". Своєю чергою І. Курас заперечив, що майже 40 відсотків виданих на Україні книжок — українські. На жаль, ні одна сторона, ні друга не утруднила себе посиланнями на статистичні джерела. Що більше, не було сказано нічого й про методу обрахування тих злощасних відсотків.

А тим часом кожен, хто бував в Україні, безумовно, поставиться з недовір'ям до обох цифр: мало в якій книгарні можна знайти 40 відсотків українських книжок, але й 3 відс. — явище рідкісне. Скоріш за все віцепрем'єр та автори маніфесту говорять про різні речі, і то, зрозуміло, передусім про ті, про які їм особисто вигідно говорити. І. Курас, правдоподібно, говорить про кількість назв — хоч прекрасно знає, що майже вся російськомовна продукція — це великотиражні видання, тим часом як україномовна продукція — це великою мірою вбогі малотиражні брошури. І навпаки, автори маніфесту говорять скоріш за все про аркушевідбитки, себто кількість сторінок, перемножену на наклад, та ще й мають на увазі, правдоподібно, лише твори сучасних українських письменників.

Подібних маніпуляцій із цифрами, на жаль, не бракує. Ми всі пам'ятаємо, як під час перестройки Міністерство Освіти України намагалось незграбно переконати громадськість, що більша половина шкіл у республіці — українська. Та інформація не була ані правдою, ані брехнею. То була лише маніпулятивна статистика. І вся хитрість тої маніпуляції полягала в тому, що в правдивій формі спритно ховався брехливий зміст: великі міські школи, переважно з російською мовою викладання, прирівнювалися в цій „об'єктивній" статистиці до маленьких, переважно україномовних, сільських шкіл. Коли ж замість кількости шкіл Міністерство Освіти показало нарешті кількість учнів, то з'ясувалося, що майже дві третини школярів в Україні навчається таки по-російськи.

Сьогодні ця цифра, всупереч авторам маніфесту, всетаки змінилась на краще: за даними Міністерства Освіти, більше половини школярів навчається вже по-українськи. Але й ця цифра є напівправдою, себто „статистичною", — бо ж вона не з'ясовує ще одного, вельми суттєвого й малоприємного для нас нюансу: в більшості східноукраїнських міст школи стають українськими лише формально — бо поза лекціями учні і вчителі всеодно розмовляють одне з одним та між собою виключно по-російськи.

Статистика, безумовно, усім нам потрібна для кращого зрозуміння суспільства. Але слід пам'ятати, що самі по собі статистичні дані не є ні правдою, ні брехнею. Все чи, принаймні, багато що залежить від їхньої інтерпретації.

Д-р Сергій Білокінь
Україна

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ: СЦЕНАРІЙ ФІЛЬМУ

Такий фільм я почав би з фотографій офіційних совєтських істориків, що й досі висять на таблиці пошани в коридорі Національної Академії Наук України. До кожного зображення диктор читає відповідну цитату з тієї чи іншої праці історика, мовляв, Грушевський — лютий ворог українського народу, зубр українського буржуазного націоналізму й навіть німецький агент. Раптом на екрані виникає обличчя покійного доцента Київського Університету П. Кудлая, котрий у найглухіші роки між арештами українських шістдесятників, читаючи курс історіографії, сказав, що Грушевський — велетень української історичної науки, рівного якому не було й нема.

Відтак ми побачимо види Холму й Тифлісу, де пройшли дитячі та юнацькі роки майбутнього вченого. Українець з роду, він відчув потяг до рідного краю. Потрапивши кілька разів до України, слухав пісень, милувався ще не понівеченими краєвидами. Перші літературні твори, надіслані з Тифлісу Нечуєві-Левицькому, висока оцінка цих творів, перші публікації.

Михайло Грушевський навчається в Київському університеті св. Володимира. Ідея Києва як столиці, центру. Образи старого Києва, київські церкви, знищені менш як за піввіку. Типаж: київські буржуа („котелки", „тросточки") і прості люди — етнографічні замальовки Ю. Павловича. Вчитель Грушевського — Володимир Антонович. Перед об'єктивом лягають монографії його учнів — „Історія Переяславської землі", „Історія Слобожанщини", капітальна праця Грушевського — „Історія Київської землі". Прилюдна оборона цієї праці в актовому залі (антураж, портрет імператора), коли Антонович заговорив про свого учня як про колегу, з яким має спільність думок, спільність наукових позицій, отже, він, мовляв, по суті опонувати йому не може.

Західнє місто Львів, Австро-Угорська імперія. Тут відкрилась ваканція, треба заснувати катедру історії України. Антонович рекомендує свого найкращого учня, — перша його лекція про значення народу як головного героя історичного процесу. Буржуазні свободи дозволили Галичині стати українським П'ємонтом; тут було можливе те, що не дозволялось у Росії. Грушевський читає курс історії України. Обличчя його учнів, — потім з них сформувалися більш чи менш видатні українські історики. Цей курс ліг в основу багатотомової праці Михайла Грушевського, що стала головною працею його життя, справою чести всього його покоління, — „Історії України-Руси".

Об'єктив пливе повз книжкову полицю, на якій стоять грубезні томи десятитомника. У повені історичних явищ маємо чинники польські, російські, татарські, угорські. Напливають один на одного кадри з „Іллі Муромця", „Захара Беркута", фільмів про козаків, лунає пісня Мазепина про чайку-небогу, що вивела діток при битій дорозі. Із усього цього матеріялу вчений вибирає українські сюжети, формує образ нашого минулого. Ще за більшовиків, 1928 року, академік Дм. Багалій писав: „В особі М. С. Грушевського домарксистська українська історіографія досягла найвищого ступеня свого розвитку. Його 'Історія України-Руси' являє підсумок її успіхів, синтезу всього історичного процесу українського життя від найдальших, ще передісторичних, часів до половини XVII ст. Він виробив нову схему української історії й на підставі її склав свою 'Історія України-Руси'" (Багалій Д., „Нарис історії України", т. 1. ДВУ, 1928, стор. 86).

Михайло Грушевський очолює Наукове Товариство ім. Шевченка. Редагує його „Записки". На полицю стає том, тоді другий, третій, четвертий — разом 110 томів! Інші серії Наукового Товариства („Жерела") — ціла україністична бібліотека.

Тим часом революція 1905 року полегшує загальну ситуацію в Російській імперії. Соборницькі думання примушує Грушевського перенести до Києва „Літературно-Науковий Вістник", який він редагував з Франком, Гнатюком та Маковеєм, заснувати в Києві Українське Наукове Товариство. Дальші перспективи розвитку українства куються в його кабінеті на вулиці Паньківській, 9. Політична публіцистика цих років.

Конфлікт з групою львівських учнів, надумані звинувачення, що з'являються у вигляді підленьких брошурок. Висновки незалежної комісії, що стали справжнім тріюмфом великого вченого й блискучого організатора. Грушевський відходить від Товариства.

Світова війна (кадри з кінохроніки, Бучма в ролі солдата — газова атака). Арешт, заслання Грушевського.

Образи весни, скресає крига. Із кінохроніки — скидають символи старого ладу. Приміщення Центральної Ради, формування української державности. На Національному конгресі головою обирають Грушевського абсолютною більшістю голосів: „Коли прийшло до виборів, і почато з виборів голови, і я визначив голосування картками, прийшло до великої овації. На залі піднявся крик: 'Виборів не треба', 'Маємо голову', 'Голова Грушевський', 'Батько Грушевський наш голова'. Я вважаю, що се була найвища честь, якої я колинебудь зазнав, і один з моментів найбільшої національної консолідації" (Київ, 1989. Ч. 9. Стор. 123).

Просвітницька, агітаційна діяльність Грушевського — брошури-метелики про насущні проблеми українства. Кінохроніка: Софійський майдан, віча. Усе як у роки перестройки: стосунки з центральною адміністрацією, українські державотворчі тенденції в Києві і національних меншини, українізація армії, земельне питання, на якому Центральна Рада погоріла. IV Універсал про незалежність. Грушевський — перший Президент України. Медаля латвійця Яніса Струпуліса, присвячена Грушевському.

Агресія Совєтської Росії. Муравйов влаштовує погром Києва (уривки з тодішніх публікацій про червоний терор, загибель багатьох сотень людей). Пожежа будинку Грушевського. Ленін і Троцький віталь Муравйова.

У березні влада переходить до рук гетьмана. Україна далі незалежна від імперії, але державний апарат очолюють часто-густо люди з старої адміністрації... Старі кадри говорять про незалежну Україну, але українська демократія у їхню державну концепцію не вписується. Гетьман фундує Українську Академію наук, але, на думку Грушевського, нові наукові структури повинні продовжувати вироблені вже традиції української науки, передусім Українського Наукового Товариства. Він стає осторонь гетьманських установ. Антигетьманське повстання валить українську державність. Директорія на кілька тижнів захоплює Київ, але розпадається на отаманщину. Виїзд Грушевського на еміграцію.

Його діяльність за кордоном. „Історія української літератури". Соціологічний інститут. Журнал „Борітеся — поборете!" Перші успіхи дочки Катерини. Тут можна показати, щоб не повертатися, її дальші праці — корпус українських дум, „Первісне громадянство".

Безвиглядність еміграційного існування. Перспективи українізації внаслідок діяльности численних поворотців з еміграції, зокрема його однопартійців есерів. Повернення Грушевського. Обрання його на академіка УАН, Української Академії Наук. Система історичних установ, діяльністю яких учений покриває всю проблематику української минувшини. Його учні, захист промовійних праць. Відновлення старих серіялів і закладання нових. Журнал „Україна", збірники „За сто літ", серія збірників порайонних досліджень України, закладених для активізації історичних студій на місцях, „Студії з історії України", окремі томи „Записок Історично-філологічного відділу" УАН — нова україністична бібліотека Грушевського. Останні томи його „Історії".

Початок ґеноциду, арешти в справі „Спілки Визволення України". Із самого епіцентру майбутнього погрому Грушевський переноситься до Москви, де він став академіком Академії Наук СССР. Ув'язнення, тортури в ГПУ. Голод в Україні. Таємнича смерть Грушевського у Кисловодську. Розгром його історичної школи, загибель родини Грушевського.

Фінал „Лісової пісні". Природа пробуджується до нового життя. Ось такий фільм був би і повчальним і цікавим. Варт би про теке подумати українським продюсерам і кінорежисерам.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про балі колись і тепер

— Де я можу дістати матеріяли про те, як колись на Україні проходили товариські імпрези, як відбувалися балі, яким був „бонтон", що годилося, а що ні? — питає гостя з України, що має бажання повернути теперішнім глядачам тамтешньої телевізії свідомість того, що і як було колись.

Шукаючи вдома за потрібними їй матеріялами, попало мені в руки запрошення на баль преси у Львові з 1935 року, а з ним виринули немов не фільмовій стрічці так добре вписані в пам'яті постаті тих, що вели перед у перших рядах українського „доброго товариства": Роман Купчинський, Лев Лепкий, Тарас Витвицький, а з ними „пані Ася" Левицька, Ольга Залозецька, Олена Федак і багато інших.

Усі вони, повні вишуканої елеґанції, виводять хоровід у славній залі на вулиці Японській, а за ними молодь, що з повною повагою робить перші кроки у товариське життя. Ніби зійшовши з відеострічки, пригадався мій перший баль преси, який був великим пережиттям, а з ним чуються усі ті танґа та фокстроти, виспівувані Геньом Козаком, під батутою славного „Ябця" — Леоніда Яблонського.

Як можна тепер передати всі ці спогади тій зацікавленій „втраченим часом" зірці української телевізії, щоб вона зуміла їх відтворити і повернути туди, звідки ці спогади забрели за мною аж за океан? А може треба розповісти про те, як традицію тих балів преси, інженерів, лікарів і „Червоної Калини" ми старалися живцем перенести в заокеанський світ, бо там, „вдома", про такі „дурниці" треба було забути, бо не такі „балі" готувала нашим рідним совєтська влада. Так то ми ті уцілілі з хуртовинного вальсу Другої світової війни, разом з усім духовним добром, вирішили перещепити новій ґенерації українців у ЗСА всі ті давні добрі та гарні звичаї, не лише народні, але також товариські, що були півстоліччя тому очевидними в колах української інтеліґенції. Спершу якось вдавалося це робити — у ті роки, коли ще було ак надто достатньо тих, які самі ще творили вишукану елеґанцію галицьких балів, добре знаючи всі зв'язані з ними приписи етикети. „Перещепили" ми тут і балі преси, і лікарів, і „Червоної Калини", хоча дещо змінялися танці, але не мінялися музики, що приграваи, і все той сам Ігор співав не тільки старі, але й нові українські пісеньки.

Минали роки, а з ними мінялися добрі звичаї і не ставало людей, щоб їх плекати. Колишні „молоді", що йшли докладно за елеґантними приписами своїх батьків у 50-60-их роках, стали батьками дорослих дітей і дідусями та бабунями нової хвилі молоді. Змінилася публіка, музика, а передусім святочний настрій. З балів поступово зникала бальова атмосфера і бальові танці, що були важливими атрибутами подібних імпрез — не лише наших. Але хоч ми прийняли балі дебютанток за американським звичаєм, на яких вперше представляють дівчат зібраним знайомим та членам „товариської сметанки", якось воно у нас не завжди виходить добре. Бо коли в американців, незважаючи на вуличні звичаї, — це поважна товариська імпреза, призначена для вибраних, а про підготовку до неї дівчат та їхніх „ескортів" пишуть в „Ню Йорк Таймсі" вичерпно, подаючи вимоги та як довго привчають молодь до того товариського дебюту, у нас відбувається це так ніби „облегшено" і з кожним роком втрачає поступово свій оригінальний характер. У висліді сама церемонія стає щораз штивнішою, немов вступ до іншої п'єси, а негайно відтак розпочинається гасання молоді і майже повна окупація паркету, що нагадує радше „дискотеку", ніж балеву залю. До витримання раз у рік відповідного рівня і святочного настрою та добрих товариських форм не помагає свобода продажу алькоголю для всіх, з „прижмуреним оком на вік", а перебування після балю у готелевих кімнатах, які винаймаються розгуканим дітям на цю ніч, не завжди приносить добру славу українським гостям. Якось немов ані батьки, ані старші організатори та учасники тих балів не усвідомлюють собі, що їхня роля після вечері спадає до споглядання із задніх місць на учасників чогось, що із розумінням „балю" не має багато спільного.

Чи справді таку форму традиції товариського українського життя, хотіли б ми тепер передати молодому поколінню в Україні?

Із моїх матеріялів, які підготовила для гості, що хоче пізнати історію наших добрих товариських звичаїв, випав листок із віршиком невідомого автора: „Тому що балі публічні стають щораз неприличні, громадянки наші знатні улаштовують приватні..."

О-КА

Марта Тарнавська

МУЗЕЙ ЖИВОГО ПИСЬМЕННИКА

II

Дрозд вміє посміятися над самим собою, забавити і зацікавити читача реаліями сучасного побуту України. Але водночас за гумором і сатирою скривається серйозне питання. Ось, нібито, слова Миколи Жулинського із промови на відкритті музею: „Ситуація парадоксальна до абсурдности: безсумнівно, талановитий письменник, а що він робив у застійні роки? — лише писав, навіть не звідав тюремної камери. Просто розпач бере. Але історія ще не усе сказала. Можливо його ще посадять за грати, хоч би за фінансові зловживання під час створення ним Музею живого письменника. Тоді настане час дослідників літератури. Адже єдина естетична цінність, яку визнає сучасне літературознавство, це — біографія письменника".

„Музей живого письменника" — це своєрідна „apologia pro vita sua", переосмислення власного життя, переоцінка власної творчости, спроба сповіді і каяття перед читачем. 1966 року Володимир Дрозд став членом Комуністичної партії. Це було вже після того, як його критикували за націоналістичні ухили, звільняли кілька разів з роботи, відправили — незважаючи на фізичні недомагання — на трирічну примусову службу в армії на 9,000 кілометрів від Києва. Дрозд залишався членом партії 25 років. І він пише про це з великою дозою відвертости. Партія, за його словами, була риштуванням, „на якому трималося в державі все — економіка, політика, культура". А йому хотілося „вірити в реальність щасливої комуністичної будучини", а особливо хотілося „вижити і зберегти себе як письменника".

Партійний статус і постійний ідеологічний контроль допомогли Дроздові вибитися на керівні посади: він був якийсь час секретарем київської письменницької організації та головним редактором журналу „Київ". І ось на основі власного досвіду, Дрозд дає у своїй книжці документальне свідчення про те, що керівні органи Спілки Письменників України були всі під контролем КГБ, що навіть прибиральницю не можна було прийняти на роботу без попередньої апробати. Відпоручників КГБ Дрозд називає „кураторами" і каже, що такі „куратори" були і в Спілці, і у видавництвах, і в редакціях журналів. Для читачів у діяспорі, які донедавна в кожному другому приїжджому з СССР бачили „агента КГБ", — це не є ревеляція. Але Дрозд подає зразок „як це робилося", як викликали на розмову до цієї зловісної установи, і як саме проходив такий підступно-приязний розвідчий діялог.

Письменник Дрозд звернув на себе увагу закордонних критиків ще далеко до розпаду СССР. Він, як сам каже, не мусить сьогодні відмовлятися від жодної із своїх книг. І вважає свою совість чистою: „За тридцять років роботи в літературі я ані проти кого на жодному з політичних процесів не свідчив і не написав жодного доносу, навіть не рецензував для КГБ жодного рукопису, що вважалось тоді звичайною річчю". „Я гнувся як лоза, але не ламався", каже Дрозд. Але і тих, що ламалися, він не засуджує, не виставляє себе героєм: „Я знав: зачини мене на тиждень-другий до в'язничної камери, я підпишу все, що від мене вимагатимуть".

Автобіографічна розповідь Володимира Дрозда малює широку панораму цілого літературного покоління з його надіями, можливостями, трагедіями і розчаруваннями. Ця книга написана з безпосередністю, пересипана анекдотами, повна гумору, самоіронії, трагічного оптимізму. І саме ці властивості можуть і повинні промостити їй дорогу до читача, або, як сказав би сам автор, „дорогу в ринок".

Леся Павлів,
Україна

Якби я знала...

*Якби я знала: це ж у котру мить
Тебе зустріну на порозі днини,
Я б вічністю встелила зоряну блакить
Й любистком долю ворожила.*

*Якби я знала, що в чеканні днів
Ти променем торкнешся мого серця,
Я б змалювала казку з тисячі вітрів
І серед них — ясне озерце.*

*Якби я знала, що печаль на двох
Ділитимем у парі і в розлуці,
Я б спалахнула святістю й теплом
І записала серця стукіт.*

„Розв'язка колючим дротом"

(Українці і перша канадська операція інтернування)

У 80-річчя закінчення горезвісної першої операції інтернування „ворожих чужинців" в Канаді (1914-20 роки) Українсько-Канадський Дослідно-Документаційний Центр (УКДДЦ) у Торонто завершив підготову історично-інформативної виставки про тисячі українців-канадців, які впали жертвою цієї акції. Виставку, яка подорожуватиме по різних осередках Онтаріо, офіційно відкрито в Торонто у четвер, 28-го вересня 1995 р. у приміщеннях Метро Голл.

Відвідувачі цієї унікальної і ревеляційної виставки мають змогу побачити багату документацію, фотографії, речі і тривимірні макети-моделі, які описують розвиток тогочасних подій та показують умовини життя інтернованих і їхніх сторожів у цих концентраційних таборах. Документальний відеофільм „Свобода мала ціну" доповнює історичний образ цієї донедавна „білої плями" в історії Канади.

Фільм „Свобода мала ціну" є продукцією студії Ля Мезон де Монтаж Луговий у співпраці з Крайовою фільмовою радою та при співучасті УКДДЦ.

Господинею відкриття виставки у Торонто була Світлана Медвідська, член дирекції УКДДЦ і невтомний керівник та координатор проєкту виставки. У своєму вступному слові С. Медвідська сказала, що метою виставки є поглибити знання історичного минулого Канади серед канадців, щоб „більше не повторялися в майбутньому помилки минулого", При тому вона пригадала, що в самому Онтаріо були три таких табори інтернування, а саме в Капускейсінґ, Форт Генрі у Кінгстоні і Петавава, і перехідні центри в Ніягара Фоллс, Су Стейнт Марі та у Стенлі бараках у Торонто. С. Медвідська зложила подяку історикам і відмітила таких як Десмонд Мортон, Петро Мельницький, Богдан Кордан, Орест Мартинович, Любомир Лучюк і Доналд Ейвері. Вона подякувала фільмовому продуцентові Юрієві Луговому, тим, що пережили інтернування і усім в українській і канадській спільноті, які розкрили нам мало відомі сторінки історії Канади.

С. Медвідська (посередині) зі студентами УСКлюбу Торонтонського університету

Голова УКДДЦ проф. Василь Янішевський, подякувавши С. Медвідській за її відданість цьому проєктові, розказав про дослідно-архівну діяльність УКДДЦ у ділянці сучасної історії українського народу і діяспори, у чому історія українців-канадців посідає особливе місце.

Член Дирекції УКДДЦ проф. Всеволод Ісаїв у своєму слові подав у стислій формі історичні факти, пов'язані з акцією інтернування. У роках 1914-20 було інтерновано 8,579 чоловіків, 81 жінка і 156 дітей, З них 3,138 осіб були склясифіковані як „воєннополонені", а решта 5,441 особа були занесені до категорії „цивільних". Біля 5,000 інтернованих були українського роду. 107 в'язнів загинуло у таборах. Конфісковане майно інтернованих, як і їхній мізерний заробіток за працю в таборах, ніколи не був повернений канадським урядом ані в'язеням, ані їхнім нащадкам. Понад 80,000 осіб, більшість з них українці, тому, що вони походили з Австро-Угорської імперії, були зареєстровані канадськими властями як „ворожі чужинці". Ті з них, що не були інтерновані мусіли зголошуватися регулярно на поліцію. На закінчення, проф. В. Ісаїв сказав, що „велич нації міряється не лиш досягненнями її провідників і громадян. Вона міряється теж готовістю визнати помилки минулого і її зусиллям запевнити, що такі злі вчинки не повторяться".

Відтак С. Медвідська відмітила глибокі повчаючі роздуми однієї з останніх ще живучих колись інтернованих українців Марії Манько Гаскет. У своєму листі до канадського парляменту вона писала: „Це, що нам зробили, було злом. А тому, що ніхто не потрудився пам'ятати або довідатися про це зло, що вчинили над нами, воно було вчинене знову і знову над іншими..."

Зі словом привітання виступила кураторка виставки Богданна Горіх Цмоць. Вона відмітила цікаві моменти у продукції виставки. Її фірма в спілці із партнером Жаком Расеттом, Творча стратегія Божак в Оттаві, була заанґажована УКДДЦ для фахового оформлення виставки. Виставку офіційно відкрито перерізанням блакитно-жовтої стрічки. У цьому церемонії взяли участь Владика УГКЦ Канади Ізидор Борецький, Владика УПЦ Канади Юрій Каліщук, голова КУК - Торонто Марія Шкамбара, голова УКДДЦ проф. В. Янішевський, представники української, китайської, японської і італійської громад. При цьому офіційному відкритті виставки господиня вечора С. Медвідська попросила присутніх застановитися над синьо-жовтими кольорами стрічки, які так дорогі українцям: „Синій — це колір правди, а жовтий — це колір надії... А значочи правду, є надія, що навчимося з минулого, щоб не повторити чергові 'Розв'язки колючим дротом'".

З привітанням виступила: радна Метрополітального Торонто Олівія Чов, голова торонтоського відділу КУК Марія Шкамбара. На відкритті були представники різних канадських професійних установ.

Після п'ятиденного показу в Торонто в Метро Голл виставка переїхала до музею в Пері-Савид, де буде експонуватися до грудня ц.р.

У літі 1996 року виставка показуватиметься у Форт Генрі, Кінґстон, де був один із таборів інтернування. Майбутні пляни УКДДЦ включають наукову конференцію-симпозіюм у Торонто з метою дальшого поширення знання про акцію інтернування українців 1914-20 років у Канаді.

УКДДЦ, Торонто

Будівельники...

(Закінчення зі стор. 1)

має навіть натяків на стабілізацію в економіці, навпаки, криза поглиблюється". Одною з причин він вважає відсутність структурної перебудови економіки. Отож, сказав голова парляменту, це має стати основним завданням Президента, Уряду і парляменту, головним пріоритетом у використанні закордонних кредитів.

Прем'єр-міністер Є. Марчук повідомив, що Уряд доручив Міністерству Фінансів перевірити можливість списання боргів будівельних підприємств для частинного поповнення їхніх обігових грошей.

За словами Є. Марчука, капітальні вкладення у будівельну індустрію у 1995 році були на чверть нижчими, ніж у минулому році. У проєкті державного бюджету на 1996 рік передбачено спрямувати на капітальне будівництво 150 трильйонів карбованців, що становить 2.1 відсоток внутрішнього валового продукту. З цієї суми 70 відс. передбачається вкласти в об'єкти паливно-енергетичного комплексу, сільського господарства, медико-біологічної промисловости, підприємств з виробництва споживчих товарів. Будуть запроваджені конкурси на спорудження об'єктів. Крім того, українські будівельники матимуть нагоду працювати на споруджені об'єктів у Лівані, Гвінеї, Єгипті і Туркменістані.

З'їзд вирішив створити Спілку Будівельників України та ухвалив резолюцію із закликом до урядових установ затвердити пакет нормативних актів з проблем будівництва.

Б. Кожин...

(Закінчення зі стор. 1)

нуть в якусь нову Чечню чи Таджикістан. Подруге, ми будемо змушені узгоджувати наші закони не з передовою Европою, а з СНД. Потретє, ми отримаємо на свою шию величезний бюрократичний апарат. Фонди на його утримання підуть з нашого бюджету, тобто будуть відібрані у ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, про інтереси яких так нібито піклуються ліві. Почетверте, МПА СНД зможе представляти Україну в світі і укладати антиукраїнські угоди, не питаючись навіть нашої згоди. Роздані народним депутатам аналітичні матеріяли переконливо доводять, що приєднання до МПА СНД є прямою загрозою національним інтересам України і суперечать нашому законодавству. Проти угоди рішуче виступили міністри Геннадій Удовенко, Сергій Головатий і Сергій Осика, які розбираються в своїх профільних питаннях, а також експерти багатьох поважних наукових інституцій. Застеріг ВР від такого кроку і Президент України Л. Кучма.

Кореспондент: Що ви пропонуєте?

Кожин: Поперше, питання про приєднання до МПА зняти з порядку денного і ніколи до нього не повертатись. Подруге, займатися розглядом законів, які мають вивести Україну з кризи до добробуту, а не заводити назад до імперії. Потретє, налагоджувати двосторонні добрі стосунки з Росією в усіх галузях на рівноправній базі.

Повернення на батьківщину славних дочок України

Вже четвертий сезон проводить Центральна Освітянська Бібліотека та Будинок Вчителя (Будинок Центральної Ради) в Києві цикл літературно-музичних вечорів п. з. „Визначні жінки України", автор і ведучий яких відомий український літературознавець професор, лавреат державної нагороди України ім. Т. Г. Шевченка Федір Погребенник.

В циклі цих вечорів киянам відкрилися імена славетних жінок-українок, які тоталітарною системою були знесені з теренів української історії та культури. Світ поетес: Н. Лівицької-Холодної, О. Лятуринської, Г. Мазуренко, письменниці Д. Гуменної, педагога С. Русової, співачки і перекладача М. Липовецької, хорунжого Українського Січового Стрілецтва О. Степанів та багатьох інших, розкрився для тих, кому не байдуже історичне минуле України, не байдужа доля тих, хто в найтяжчі часи гордо проніс ймення „українець".

У вечорах беруть участь, до речі безплатно, актори київських театрів: Г. Яблонська, С. Ватаманюк, бандуристка Г. Менкуш та її учениці, С. Воробйов та інші, актори-аматори, хорові колективи Будинку Вчителя, відомі письменники, літературознавці, громадські діячі як України, так і діяспори: О. Зінкевич, М. Тарнавська, М. Богачевська-Хом'як, М. Влад, С. Майданська та інші.

До кожного вечора влаштовується книжкову виставку про ту чи іншу особу з фондів Центральної Освітянської Бібліотеки та архіву Ф. Погребенника.

Теплу, надзвичайно пульсуючу атмосферу вечорів завжди створює їх ведучий своїм шанобливим словом про жінок, глибоким знанням їх життя і творчости.

26-го листопада ц. р. відбувся перший у четвертому сезоні вечір з циклу „Визначні жінки України", присвячений 130-річчю з дня народження Софії Морачевської-Окуневської (1865-1926).

С. Окуневська — перша лікарка-українка з Галичини, доктор медицини, авторка праць з медицини і народознавства, громадсько-культурна діячка. Дочка священика, який втративши молоду дружину, зрікся священицького сану і став повітовим лікарем у місті Сторожинці Чернівецької области, зробила неможливе на той час можливим. У другій половині XIX століття в Австро-Угорській імперії жінки не могли здобути вищу медичну освіту. А Софія її здобула. Ця ніжна і відкрита душею дівчина була наділена Богом не тільки красою, а й талантом, викликаючи щире захоплення усіх, хто її знав. Серед її друзів були: О. Кобилянська, Н. Кобринська, В. Стефаник. І саме С. Окуневська, відчувши талант Ольги Кобилянської, схилила писати її українською мовою.

В. Стефаник в своїй автобіографічній новелі „Серце", після вдячних слів автор про матір, батька, сестер, І. Франка, Лесю Українку, писав: „Софія Морачевська-пані, що навчила мене любити Русів і правду в собі..." Під час вечора у виконанні акторів Г. Яблонської та С. Воробйова звучали листи В. Стефаника і С. Окуневської, які відкрили слухачам велику ніжність і любов цих людей один до одного.

Поля Рогова,
Київ

У ДЕСЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ
річницю смерти нашої найдорожчої і ніколи незабутньої ДОНІ і СЕСТРИ

бл. п.

ЛІДІЇ ШУЛЬ

будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в таких церквах:

в п'ятницю, 8-го грудня 1995 р. в церкві св. Юра в Ню Йорку,о год. 7-ій ранку;
в церкві Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фла.;
соборі Вознесіння Христового в Дрогобичі, Україна;
в храмі Пречистої Діви Марії в Люрді, Франція.

Для вшанування її пам'яти складаю 100 дол. на храм Пречистої Богородиці в Норт Порті, Фла.; 100 дол. на собор Вознесіння Христового в Дрогобичі, Україна; 100 дол. на студії в семінарії св. Василія, Stamford, Конн.

Мама Віра,
сестра Оксана з мужем Володимиром,
брат Ярослав з дружиною мгр Мартою

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
ділиться зі своїм членством сумною вісткою, що дня 16-го листопада 1995 р. по довгій та тяжкій недузі упокоївся в Бозі довголітній член клюбу

бл. п.

МИХАЙЛО ЛЕВ

проживши 74 роки трудолюбивого життя

ПАНАХИДА за упокій душі покійного була відправлена в похоронному заведенні П. Яреми 19-го листопада ц.р.
ПОХОРОН — 20-го листопада з церкви св. Юра на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у глибокому смутку:

дружину — МАРІЮ
сина — д-ра МИРОНА з родиною
дочку — АННУ з родиною
та ближчу і дальшу родину в Україні.

Вічна йому пам'ять!

Горем прибитій родині вислови найщирішого співчуття складає

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛЮБУ в НЮ ЙОРКУ

В глибокому смутку повідомляю родину, приятелів і знайомих, що 28-го листопада після короткої і важкої недуги на 87-му році життя упокоївся мій найдорожчий МУЖ

бл. п.

БОГДАН МИРОСЛАВ БОЯРСЬКИЙ

колишній учитель ґімназій в Чорткові та Коломиї.

ПОХОРОННІ відправи відбудуться 2-го грудня з української католицької церкви в Ґлен Спей, Н. Й., на цвинтар св. Андрея в С. Бавнд Бруку, Н, Дж.

Горем прибиті:

дружина — ІЗИДОРА МАЛЮЦА-БОЯРСЬКА
сестрінок — БОГДАН ОЛІЙНИК у Львові
сестрінка — МАРТА ПОЛЯНСЬКА з родиною
кузини — МЕЛАНІЯ КРИВОКУЛЬСЬКА
— МАРУСЯ МАЦЬКЕВИЧ з родиною
родина в Україні та Америці.

У глибокому смутку повідомляємо друзів і знайомих, що 23-го листопада 1995 р. відійшов у вічність, проживши 95 років

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР СЕММО

адміністративний сотник
Армії Української Народної Республіки
і автор двох книжок: „Хроніка" і „Соборність".

ПОХОВАНИЙ 27-го листопада 1995 р. побіч своєї дружини на цвинтарі Sunset Memorial Park у Філядельфії, Па.
Вічна йому пам'ять і слава!

НАДІЯ СТАНКЕВИЧ

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 23-го листопада 1995 р. після довгої недуги упокоївся в Бозі на 81-му році життя

бл. п.
редактор

ПЕТРО РОГАТИНСЬКИЙ

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ОЛЬГУ
дочок — ТЕТЯНУ з мужем БОРИСОМ КАРПЕНКОМ
— ХРИСТИНУ
— МАРТУ
внуків — АНДРІЯ
— ОЛЕГА
та ближчу і дальшу родину в Канаді та Україні.

ПАНАХИДА була відправленя в п'ятницю 24-го листопада в похоронному заведенні Мандзюка в місті Ворррен, Миш.

ПОХОРОН відбувся в суботу 25-го листопада в українській католицькій церкві св. Йосафата в місті Воррен, а відтак на цвинтар св. Могили в місті Савтфілд.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в четвер 30-го листопада 1995 р. на 68-му році життя відійшов у вічність

бл. п.

ОЛЕКСА ХАРУК

Залишив у глибокому смутку:

брата — ВАСИЛЯ з дружиною ВОЛОДИМИРОЮ
сина — ІГОРЯ з дружиною МАРІЄЮ та дітьми ХРИСТИНОЮ та ВІКТОРІЄЮ
доньку — ОКСАНУ з мужем ТЕОДОРОМ
та ближчу і дальшу родину в ЗС А, Україні та Німеччині.

Відвідини померлого у неділю 3-го грудня від год. 5-ої до 9-ої веч. у похоронному заведенні П. Яреми при 7-ма Схід вул. в Ню Йорку.

ПАНАХИДА — о год. 7-ій веч. в цьому ж заведенні.

ПОХОРОН — в понеділок 4-го грудня 1995 р. о год. 11:30 ранку з церкви Св. Юра в Ню Йорку на цвинтар Св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й.

Замість квітів на свіжу могилу покійного просимо складати пожертви на „Товариство Допомоги Сиротам" Orphans Aid Society.

Датки слід надсилати на адресу: "Self Reliance", Account №177-85-00, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Вічна йому пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що в понеділок 6-го листопада 1995 р. у Дітройті упокоївся в Бозі на 52-му році життя

бл. п.

ВОЛОДИМИР ІВАН (ДУСЬКО) ГРУШКЕВИЧ

ПОХОРОН відбувся 9-го листопада 1995 р. з церкви Непорочного Зачаття на цвинтарі „Mount Olivet" в Дітройті.

Залишені в смутку і горю:

дружина — ВІКТОРІЯ
син — ТИМОТІЙ
брат — ЯРОСЛАВ з дружиною МАРТОЮ, синами СТЕФАНОМ, АДРІЯНОМ і ДЕМ'ЯНОМ
сестра — БОГДАННА АНДРУШКІВ з мужем ЛЮБОМИРОМ і донькою РОМОЮ КОСИК з родиною
стрийко — МИКОЛА з дружиною МАРІЄЮ
стриєчний брат — АНДРІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ
тесті — БОГДАН і ОЛЬГА ҐАХОВСЬКІ з родиною.

Вічна йому пам'ять!

Закарпатський письменник І. Чендей на відвідинах в Америці

В грудні ц.р. на запрошення Комісії зв'язку й інформації закарпатських українців у діяспорі відвідає українську громаду відомий закарпатський письменник Іван Чендей з Ужгороду.

І. Чендей народився 20-го травня 1922 року в с. Дубове на Закарпатті. Ще як гімназист в Хусті почав писати оповідання, як багато інших закарпатців, російською мовою. Але в 1945 році, як і деякі інші його колеги, прийняв українську орієнтацію і продовжував писати української літературною мовою, працював у пресі та став провідним літератором краю. В 1952 році закінчив Ужгородський Університет, а в 1960-их рр. став головою обласної Спілки Письменників України. Він написав цілий ряд оповідань, повістей та є співавтором кіносценарія „Тіні забутих предків". Серед його повістей найбільш відомі „Птахи полишають гнізда" (1965), „Терен цвіте" (1958), „Іван" та інші. Збірки оповідань появилися — в 1955 „Чайки летять на схід", 1958 — „Вітер з полонини", 1960 — „Вогні не згасають", 1979 — „Теплий дощ" та інші. В 1970-их роках його скритиковано за повість „Іван", у якій письменник ідеалізував старий „патріярхальний побут" закарпатського села та особу священика Івана. Чендея знято з становища голови Спілки Письменників та припинено друкувати його твори. Кінцем 1980-их та початком 1990-их років Чендей стає провідником закарпатської інтелігенції, яка бореться за відродження національної свідомости краю. Він голова обласного культурного фонду та комітету побудови пам'ятника Шевченкові в Ужгороді. В 1994 році отримав Шевченківську нагороду. Він є членом Української Народної Ради Закарпаття й часто виступає в пресі та на публічних зустрічах проти інспірованого ззовні т.зв. русинського руху.

І. Чендей відвідає деякі українські осередки в Америці, де він розповість про політичну та культурну ситуацію краю сьогодні, а зокрема про літературні досягнення за останнє півстоліття, про большевицьку політику та відродження культури від часу приєднання Закарпаття до України в 1945 році.

На зустрічах також будуть прочитані вийнятки з його творів та можна буде набути деще із книжок письменника. Українській громаді в Америці корисним буде зустрінутися з чоловим представником закарпатського краю. І. Чендей виступить 2-го грудня в Чікаґо, 7-го грудня в Дітройті, 10-го грудня в Клівленді, 12-го грудня у Філядельфії, 16-го грудня в Ню Йорку, 23-го і 24-го грудня на Фльориді в Норт Порті та в Сейнт Піттерсбургу.

КоЗІ

Д. Табачник в Єйлському університеті

(Ню Гейвен, І. Т.). — Використовуючи нагоду приїзду до ЗСА, разом із Президентом Леонідом Кучмою, на відзначення 50-ліття Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку, д-р Дмитро Табачник виголосив доповідь у Єйлському університеті на тему „Вигляди України після п'ятьох років самостійности".

Завдяки мільйоновій фундації родини д-ра Григорія Чопівського поширено українські студії в ще одному престижевому університеті Америки.

З початком року, на відкритті програми студій 25-26-го січня почесним гостем був перший Президент України Леонід Кравчук, як також у рамках цієї програми дня 7-го квітня відбулась конференція на тему „Питання безпеки в новій Україні", з участю представника України до Об'єднаних Націй Анатолія Зленка.

Модератором зустрічі із д-ром Д. Табачником був проф. Майкл Голквіст, голова програми українських студій. Від української громади гостя привітав проф. Іван Телюк.

Доповідач підкреслив, що хоч Україна є членом-засновником ООН, проте щойно тепер, від часу проголошення незалежности виступає зі своєю окремою політикою, та мимо великих труднощів, без достатніх фондів, поступово здобуває собі місце визначної держави, а що найголовніше — є першою країною, яка позбулась нуклеарної зброї і здобула собі тим підтримку ЗСА.

Основною проблемою для України є економіка, перехід до ринкових відносин, перетворення політичної системи (ще дотепер немає нової конституції), налагодження відповідних відносин з Росією, та ряд інших проблем, притаманних молодій державі. Наприклад, домагання світової опінії закрити Чорнобильську атомну станцію. Україна сама цього зробити не може без відповідних фондів та через брак нових джерел енергії. Зрештою, Україна не будувала Чорнобильську станцію. Без допомоги західних держав, зокрема „Великої Сімки", Україна неспроможна сама закрити станцію.

Після доповіді прозвучав ряд запитань від присутніх, зокрема про те, чи так зване коригування урядової концепції економічних реформ не є відходом від ринкової системи, а також про стан збройних сил України, про її участь в СНД, про територіяльні ревізії границь, спеціяльно з Румунією.

Д. Табачник на всі питання дав вичерпні відповіді.

Ми прийняли концепцію економіки України, сказав він, яка опирається на державній власності, і її ключовим завданням є підвищення керованости державних підприємств. Водночас ця система розглядається як „переходова" до ринкової. В часі проголошення незалежности Україна мала на своїй території понад один мільйон війська (1.2 млн.), яке тепер скорочується до 250,000, але з підвищенням його технічної якости. Д. Табачник відмітив, що Україна є асоційованим членом СНД і водночас старається розвивати співпрацю із західним світом. У рамках СНД підписано вже приблизно 400 різних договорів, але виконується біля десятка.

Відносно територіяльної ревізії границь, то Уряд України стоїть на принципі їх непорушности. Україна вже підписала договір про недоторканість кордонів із Польщею, Словаччиною і Мадярщиною, а з Румунією ведуться переговори, які, правдоподібно, теж завершаться підписанням договору.

І. Т.

Реґіональна конференція Шкіл Українознавства

Четверта реґіональна конференція Шкіл Українознавства Чикаґо, Дітройту, Клівленду відбулася у Чикаго 14-го жовтня 1995 року. Вона дала змогу запізнатися з учителями, обмінятися досвідом і знайти спільну розв'язку різних шкільних проблем.

Цього року вже вдруге наша школа гостила цю конференцію. На жаль, учителі з Дітройту не могли приїхати, а також наш інспектор був перешкоджений, а д-р Євген Федоренко перебував в Україні. При участі 30-ти представників Шкіл Українознавства Чикаґо і Клівленду почалася конференція (усі Школи Українознавства Чикаґо були запрошені на цю конференцію). Після реєстрації під час перекуски всі учителі могли запізнатися між собою. Голова Управи „Рідної Школи" д-р Зенон Форович привітав присутніх і побажав успіху в конференції.

Директор „Рідної Школи" мгр Надія-Людмила Хойнацька офіційно відкрила конференцію, привітавши присутніх, і коротко розповіла про нашу школу, її активність і учителів, а потім попросила присутніх директорів шкіл розповісти про їхні школи. Виступили Одарка А. Юрків з Палатайн, Чикаґо, Настя Раєн із школи св. Йосифа, Чикаґо, О. Остапенко зі школи св. Андрія, Блумігдейл, і Петро Твардовський з Клівленду. Цікаво було почути про їхню працю.

Перейшовши до другої кімнати, де відбувалися доповіді і дискусії, учителі поділилися на дві групи. Першою групою провадила Христя Таран. До тієї групи увійшли учителі від дошкілля до 4-ої кляси. Доповідала Наталка Сидор, наша колишня абітурієнтка, а тепер учителька, жінка, мати двох діточок. Вона вчить 1-шу клясу, багато допоміжного матеріялу черпає з американських підручників, і тим дає учням різноманітність, викликаючи зацікавленість. Вправді, усі учителі могли б це саме робити, але це вимагає від учителя багато праці і справжнього зацікавлення навчанням, а Наталка це робить з охотою! Тема її доповіді — „Як зацікавити учня до позитивного сприймання навчання". То ж не диво, що всі учителі були захоплені її доповіддю, і зав'язалася жива дискусія.

Другу групу провадила мгр Надія Л. Хойнацька. Тут були учителі від 5-ої до 11-ої кляси. Першою доповідала Катерина Немира з Клівленду, на тему: „Особливості викладання української мови з огляду на вік та підготову учня". Доповідь була цікавою та іншою, бо тут грав ролю індивідуальний підхід до кожного учня. Відчувалося, що доповідачка любить свій предмет і любить вчити, бо вкладає багато праці і зусилля в осягнення позитивних результатів. Таких учителів нам треба! Дискусія була дуже цікавою, присутні із захопленням сприйняли її методу навчання. Другу доповідь-заваги про навчання української мови мала Оленка Кавчак, із „Рідної Школи" в Чикаго. Розповідала свої спостереження, як учні сприймають і цікавляться мовою, а також, як батьки цікавляться наукою дітей. Також на цю тему були дискусії. Тоді гість з Клівленду Петро Твардовський доповідав на тему „Періодизація історії України в процесі вивчення предмету". Доповідь є актуальною у навчанні, бо допомагає учителеві і улегшує учневі засвоєння матеріялу.

Після доповідей обидвох груп учителі зійшлися разом, щоб ще продискутувати деякі зауваги, але дійшли до одного висновку, що такі конференції є дуже потрібними і позитивними. Вони не тільки дають змогу зустрінутися, запізнатися і обмінятися своїм досвідом, але й евалювати свою школу, підносити рівень навчання та застосовувати різні методи в школі для успішного навчання. Школа Українознавства відрізняється від інших шкіл до яких привик учень, тому учитель мусить бути дуже добре підготований до навчання свого предмету, любити вчити свій предмет, любити молодь, а найголовніше — знати ціль Школи Українознавства, адже це — наше майбутнє, це є наша українська молодь, яка виростає далеко від Батьківщини своїх предків, якої вони ніколи не бачили. Це вже є третє, чи четверте покоління, народжене тут, в Америці, часто ще із мішаних подруж, то ж треба їх розуміти, що вони віддають свій день на навчання, тоді, коли їх товариші мають вільний день від науки, а також — це вже їх „друга мова". Треба вміти розбудити в них любов до України і не вимагати від них того, щоб вони мали ті самі почування, які мають діти, народжені і виховані серед українського суспільства в Україні. Треба старатися, щоб вони самі зрозуміли і відчули це почуття гордости і приналежности до коріння своїх предків. Це завдання не є легким, тут головну ролю грає дім і хатня атмосфера, церква, молодечі організації і школа.

Після смачної вечері, яка відбулася в дружній атмосфері, директор „Рідної Школи" в Чикаго подякувала усім за участь у конференції, за доповіді, а Управі „Рідної Школи" — за позитивне ставлення і фінансування конференції. Після довгого дня навчання і роздумів над успішним переданням нашим учням українознавства і українолюбства присутні розійшлися.

Мгр Надія-Людмила Хойнацька директор „Рідної Школи" у 1995/96 році.

Фундація нагородила історичні праці

Освітня Фундація ім. Петра Яцика виділила 15,000 дол. для нагороди за досягнення в українських історичних дослідженнях, Незалежність України стала поштовхом для збільшення активности досліджень у ділянці української історії у Північній Америці і в Европі та зросту історичних досліджень в Україні. На жаль, свобода у дослідженнях і доступ до архівів в Україні прийшли тоді, коли тяжка економічна ситуація зменшила ресурси для підтримки науковців в Україні. За допомогою нагород фундація сподівається привернути увагу до визначних праць в Україні й на Заході і забезпечити деяку підтримку молодим і досвідченим науковцям в Україні, які продемонстрували у своїх дослідженнях визначність.

Фундація доручила провадити відбір кандидатів Центрові Досліджень Історії України ім. Петра Яцика при Канадському Інституті Українських Студій Альбертського університету. Центр створив номінаційний комітет, до складу якого увійшли: проф. Ольга Андрієвська (Трентський університет, Канада), проф. Марк фон Гаген (Колюмбійський університет, ЗСА), д-р Ярослав Грицак (Інститут історичних досліджень Львівського Університету, Україна), д-р Георгій Касьянов (Інститут історії Національної Академії Наук України), проф. Іван-Павло Химка, д-р Зенон Когут, д-р Сергій Плохий, проф. Франсес Свирипа і д-р Франк Сисин (всі з Альбертського університету, Канада). Директори Центру ім. Яцика зробили остаточний вибір переможців.

Дві нагороди по 2,500 дол. були виділені визнаним монографіям з української історії, опублікованим між 1991 і 1994 роками. Серед категорії книжок, що з'явилися на Заході, нагорода присуджена проф. Софії Сенник за перший том „A History of the Church in Ukraine" (Рим, 1993, журнал „Orientalia Chistiana Analecta", 243). Серед монографій, опублікованих в Україні, нагороду отримала д-р Наталія Яковенко за працю „Українська шляхта з кінця XIV до середин XVII століття" (Київ, 1993).

Комітет також виділив шість нагород по 1,000 дол. Вони були присуджені: Орестові Мартиновичеві за його монографію „Ukrainians in Canada: The Formative Period, 1891-1924" (Едмонтон, 1991); д-рові Юрієві Мицикові за його видання „Хроніки" Ф. Софоновича (Київ, 1992) та за його інші праці з джерельних досліджень; Олексію Толочкові за працю „Князь в давній Русі" (Київ, 1991); Василеві Смолію і Валерію Степанкову за працю „Богдан Хмельницький. Соціяльно-політичний портрет" (Київ, 1993) і Геннадію Боряку за його працю з дослідування джерел в Українському інституті археографії.

Нагороди по 500 дол. отримали: Оксана Щусь за її статтю „Всеукраїнські військові з'їзди" в журналі „Історичні зошити", ч. 7, 1992; Станіслав Кульчицький за його статті „Центральна Рада. Утворення УНР" і „Українська держава часів Гетьманщини" в „Українському історичному журналі", ч. 5, 7-8; Сергій Єкельчик за статтю „The Body and National Myth: Motifs from the Ukrainian National Revival in the Nineteenth Century" у „Australian Slavonic and East European Studies", т. 7, ч. 2, 1993.

З метою заохочення поступу в нових дослідницьких темах і методах в Україні, було виділено спеціяльну нагороду в сумі 2,000 дол. для покриття кошту семінару „Образ правителя в Европі і Україні у дванадцятому — до вісімнадцятого століття", влаштованого неподалік від Києва д-ром Яковенко. У семінарі, який відбувся 21—25 вересня, взяли участь 20 учасників, включно з д-ром Зеноном Когутом, директором Канадського Інституту Українських Студій. Доповіді і тексти дискусій публікуватимуться у наступному числі журналу „Mediaevalia Ucrainica".

Н. Н.

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

МАРІЯ КАПУСТЯНСЬКА член УНС Відд. 440-го Т-ва ім. Тараса Чупринки в Етобіко, Онт., Канада померла 4-го червня 1995 року на 64-му році життя. Нар. 16-го квітня 1931 року в Україні. Членом УНС стала 1967 року. Залишила у смутку мужа Юрія, дочку Уляну з мужем Остапом Мойсяком та внучками Таїсою та Адріяною, синів Мирона і Бориса. Похорон відбувся 8-го червня 1995 року на цвинтарі Парк Лови в Торонто, Онт., Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Софія Куца, секр.

МАРІЯ СОБЕНКО член УНС Відд. 361-го Т-ва „Дністер" в Ню Йорку, Н.Й. померла 22-го вересня 1995 року на 89-му році життя. Нар. 19-го грудня 1905 року в Звенигороді, Україна. Членом УНС стала 1947 року. Залишила у смутку дочку Емілію Ґіріс. Похорон відбувся 26-го вересня 1995 року на цвинтарі Мт. Олівет в Меспет, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ВІРА САДІВНИК член УНС Відд. 42-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж. померла 17-го жовтня 1995 року. Залишила у смутку мужа Теодора, синів Теодора і Стефана, дочку Варвару та 5 внуків. Похорон відбувся 19-го жовтня 1995 року на цвинтарі св. Марії в Седл Брук, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Ю. Котляр, секр.

ВІЛЛІЯМ БЕКЕДЖ член УНС Відд. 409-го в Данмор, Па помер 7-го жовтня 1995 року на 71-му році життя. Нар. 10-го січня 1924 року в Оліфанті. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Аґнес і дві дочки Каролю Аліменті і Патрисю Іванкавіч. Похорон відбувся 11-го жовтня 1995 року на цвинтарі свв. Кирила і Методія в Пеквілл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

❊ РІЗНЕ ❊

❊ FUNERAL DIRECTORS ❊